Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

HE 239/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle eräitä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä, jolla ehdotetaan muutettavaksi elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettua lakia, työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ja EURES-verkostoa koskevaa lainsäädäntöä. Lisäksi ehdotetaan työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 18 §:n kumoamista.

Keskeisiä muutoksia ovat KEHA-keskuksen työvoimaviranomaisille tarjoaman oikeudellisen tuen, osaamisen kehittämisen tuen, monialaisen palvelun tuen sekä työllisyyspalveluihin liittyvien valtakunnallisten asiakas- ja neuvontapalvelujen lakkauttaminen. Yritys-Suomi-neuvonta ja Yrittäjän talousapu siirtyisivät elinvoimakeskusten tehtäviksi. Kansainvälisen rekrytoinnin valtakunnalliset palvelut siirtyisivät Business Finlandille. KEHA-keskukselle jäisivät muun muassa valtakunnalliset tietojärjestelmät, arviointi, raportointi, tiedolla johtaminen, kansainvälisen rekrytoinnin tarpeiden ennakointi sekä EURES-verkoston kansallinen koordinointi.

Suomen Yrittäjät pitää perusteltuna tavoitetta selkeyttää KEHA-keskuksen, työvoimaviranomaisten, elinvoimakeskusten ja Business Finlandin tehtäviä sekä poistaa tarpeettomia päällekkäisyyksiä. Muutoksia on arvioitava:

1. vastuunjaon selkeyttämisen,
2. yritysten palvelukokemuksen,
3. palvelujen löydettävyyden,
4. alueellisen yhdenvertaisuuden ja
5. työvoimapalvelujen vaikuttavuuden näkökulmasta.

Olennaista on, että yrityksille ja työnantajille muodostuu muutoksen jälkeen nykyistä selkeämpi palvelukokonaisuus.

Työnantaja- ja yrityspalvelujen jatkuvuus on varmistettava

Työllisyyspalvelujärjestelmässä on vuoden 2025 TE-uudistuksen jälkeen edelleen käynnissä merkittävä rakenteellinen muutos. Siksi uusien tehtäväsiirtojen yhteydessä tulee varmistaa palvelujen toimintavarmuus ja tietojärjestelmien jatkuvuus. Yksityisen sektorin kehittämisehdotukset, innovaatiot ja markkinatieto tulisi ottaa huomioon kehittämistyössä. Tämä vahvistaa palvelujen vaikuttavuutta, asiakaslähtöisyyttä ja kykyä vastata työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että lakisääteiset työnantaja- ja yrityspalvelut ovat yhdenvertaisesti saatavilla kaikilla työllisyysalueilla. Alueille tulee jättää mahdollisuus järjestää palvelunsa paikallisten tarpeiden mukaisesti, mutta yrityksen on voitava tunnistaa vaivatta, mihin se ottaa yhteyttä tarvitessaan työvoima- tai rekrytointipalvelua.

Työllisyysalueiden palvelut löytyvät tällä hetkellä eri alueilla eri nimillä (esim. Luotsi Pohjois-Karjala ja TyöHäme tai EHTA-palvelut) ja eri verkkosivustoilta (esim. Luotsi Pohjois-Karjala - Ratkaisevia kohtaamisia tai Etusivu - TyöHäme tai Etelä-Hämeen työllisyysalue) Työmarkkinatorin lisäksi. Yrityksiltä ei voida edellyttää julkisen hallinnon organisaatiorakenteiden tai toimivaltarajojen tuntemista. Jokaisella työllisyysalueella tulee olla selkeä yritysasiakkaan asiointireitti ja nimetty taho.

Työmarkkinatorin yritysneuvontaan ei saa syntyä katkosta

Yritysten palvelutason säilyminen nykyisellä tasolla edellyttää työvoimaviranomaisilta riittävää yritysneuvontaa. Työmarkkinatori on valtakunnallisen työnvälityksen keskeinen alusta. Sen toimivuus ei riipu vain teknologiasta, vaan myös siitä, 1) käyttävätkö yrittäjät ja työnantajat palvelua ja 2) kokevatko he palvelun hyödylliseksi sekä 3) saavatko he nopeasti apua palvelun käyttöön, työpaikkailmoitusten julkaisemiseen, työnhakuprofiilien löytämiseen sekä sähköiseen asiointiin liittyvissä ongelmissa.

Suomen Yrittäjät esittää, että valiokunta edellyttää seuraavaa:

1. Työmarkkinatorin valtakunnalliseen järjestelmä- ja käyttöönottoneuvontaan määritellään selkeä vastuutaho.
2. Yrityksille turvataan yksi valtakunnallisesti tunnistettava yhteydenottokanava teknisissä ja sähköiseen asiointiin liittyvissä kysymyksissä.
3. Työllisyysalueet velvoitetaan nimeämään yritysasiakkaiden neuvonnasta vastaava yhteystaho.

4. Palvelutason, vastausaikojen ja yritysasiakkaiden tyytyväisyyden kehitystä seurataan valtakunnallisesti.

KEHA-keskuksen ydintehtävien keskittäminen on perusteltua

Suomen Yrittäjät pitää perusteltuna, että KEHA-keskus keskittyy valtakunnallisiin tietojärjestelmiin, tietovarantoihin, arviointiin, ennakointiin ja tiedolla johtamiseen. Tiedolla johtamisessa tulee kuitenkin siirtää painopistettä prosessien ja suoritteiden mittaamisesta todellisiin tuloksiin**.** KEHA-keskuksen tulee tuottaa tietoa sekä valtakunnalliseen päätöksentekoon että työllisyysalueiden käytännön johtamiseen. Tietojen tulee olla ajantasaisia, vertailukelpoisia ja riittävän helppokäyttöisiä.

Mittareiden tulee painottua 1) työllistymiseen, 2) työvoiman saatavuuteen, 3) vaikuttavuuteen, 4) yrittäjäksi ryhtymiseen ja 5) kustannustehokkuuteen yksittäisten hallinnollisten prosessien sijasta.

Keskeisiä mittareita ovat esimerkiksi:

- työnhakijoiden työllistyminen avoimille työmarkkinoille,
- työttömyysjaksojen kesto,
- avoimien työpaikkojen täyttyminen,
- osaavan työvoiman saatavuus,
- yritysasiakkaiden palvelukokemus,
- aloittavien yrittäjien ja starttirahaa saaneiden yritysten kehitys,
- palvelujen kustannusvaikuttavuus sekä
- työvoiman alueellinen ja ammatillinen liikkuvuus.

Yritys-Suomi-neuvonnan ja Yrittäjän talousavun siirto on kannatettava

Suomen Yrittäjät pitää Yritys-Suomi-neuvonnan ja Yrittäjän talousapu -palvelun siirtämistä Uudenmaan elinvoimakeskuksen toteutettavaksi tarkoituksenmukaisena ja kannatettavana ratkaisuna.

Palvelut muodostavat valtakunnallisen kokonaisuuden, eikä niiden saatavuus saa riippua yrityksen sijainnista. Keskittäminen yhdelle elinvoimakeskukselle voi tukea palvelujen yhdenmukaista laatua, kustannustehokkuutta ja pitkäjänteistä kehittämistä. Tehtävien siirrossa tulee huolehtia siitä, että yhteys muihin elinvoimakeskuksiin, kuntien yrityspalveluihin, uusyrityskeskuksiin, yrittäjäjärjestöihin ja muihin alueellisiin toimijoihin säilyy.

Yrittäjän talousapu on matalan kynnyksen varhaisen tuen palvelu talous- ja maksuvaikeuksissa oleville yrittäjille ja pk-yrityksille. Palvelun merkitys

korostuu taloudellisesti vaikeina aikoina, jolloin oikea-aikaisella neuvonnalla voidaan ehkäistä yrityksen tilanteen kriisiytymistä, turhia konkursseja ja työpaikkojen menetyksiä.

Hallituksen esityksen mukaan Yrittäjän talousapu vastaanotti vuonna 2025 yhteensä 3 991 yhteydenottoa. Yritys-Suomi-neuvontaan tuli samana vuonna 20 500 kontaktia, joista yli 70 prosenttia tapahtui puhelimitse.

Suomen Yrittäjät edellyttää, että:

- palvelujen valtakunnallinen luonne säilyy;
- Yrittäjän talousavulle varmistetaan riittävä ja pitkäjänteinen rahoitus;
- puhelinneuvonta säilytetään digitaalisten kanavien rinnalla;
- palvelut ovat saatavilla vähintään suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi;
- alueellinen yritysneuvontaverkosto säilytetään osana toimintamallia;
- palvelujen tunnettuutta vahvistetaan; ja
- palvelujen vaikuttavuutta seurataan muun muassa yritystoiminnan jatkumisen ja asiakaskokemuksen perusteella.

Kansainvälisen rekrytoinnin palvelujen keskittäminen Business Finlandiin

Suomen Yrittäjät näkee perusteltuna esityksessä ehdotetun kansainvälisen rekrytoinnin palvelujen keskittämisen Business Finlandiin, jos se selkeyttää palvelurakennetta ja yritykselle muodostuu aidosti yksi helposti tunnistettava asiointireitti. Esityksessä KEHA-keskukselta poistettavat kansainvälisen rekrytoinnin palvelut koottaisiin osaksi Business Finlandille jo kuuluvaa osaajien maahanmuuton edistämistä. Work in Finland säilyisi palvelut kokoavana, mutta Business Finlandin rooli sen toimeenpanossa vahvistuisi.

Palvelujen kokoaminen voi selkeyttää valtion sisäistä vastuunjakoa ja vähentää päällekkäistä yrityskontaktointia. Olennaista yritysten näkökulmasta on, että muutokset yksinkertaistavat palvelupolkuja käytännössä. Muutoksien ei tule johtaa palvelujen pirstaloitumiseen, päällekkäiseen asiointiin tai tilanteisiin, joissa yrityksen on itse selvitettävä kulloinkin toimivaltainen taho.

Hallinnollinen siirto ei kuitenkaan vielä muodosta toimivaa palveluketjua. Kansainvälisen rekrytoinnin palvelujen on toimittava saumattomasti yhteen kuntien, työllisyysalueiden, elinvoimakeskusten, Maahanmuuttoviraston, oppilaitosten, yksityisten henkilöstöpalveluyritysten sekä alueellisten yrityspalvelujen kanssa.

Yrityksen näkökulmasta palveluketjun tulee kattaa:

1. tulevien työvoima- ja osaamistarpeiden tunnistaminen;

2. sopivien osaajien löytäminen;
3. rekrytointiin ja lupamenettelyihin liittyvä neuvonta;
4. työntekijän Suomeen saapuminen;
5. työn aloittaminen ja työelämälähtöinen kielikoulutus;
6. puolison työllistymisen ja perheen asettautumisen tukeminen; sekä
7. osaajan pitkäaikainen kiinnittyminen yritykseen ja alueelle.

Business Finlandin tehtävänä ei saa olla vain kasvuhakuisten ja kansainvälistyneiden yritysten palvelu. Palvelujen tulee olla saavutettavissa myös pienille, ensimmäistä kansainvälistä rekrytointiaan suunnitteleville.

Kun kansainvälinen rekrytointi, yleinen yritysneuvonta ja työvoimapalveluihin liittyvä neuvonta sijoittuvat eri toimijoille, tulee arvioida, selkeyttääkö esitys yrityksen palvelupolkua käytännössä yhtä paljon kuin hallinnollista työnjakoa.

Esityksessä KEHA:n tehtävistä on vähennetty henkilöresursseja, ja arvioidaan, että yrityksille suunnattujen neuvontapalvelujen palvelutaso voi laskea vähäisessä määrin, mikäli vastaanottavat organisaatiot eivät lisää resursseja tai toimintaa ei saada nykyistä tuottavammaksi. Siirron alkuvaiheessa tunnistetaan lisäksi tilapäisen palvelutason laskun riski, jos toimeenpanossa ilmenee vaikeuksia. Palvelutason säilyminen on varmistettava resurssimuutoksista huolimatta, ja yrityksille on viestittävä riittävästi ja selkeästi uusista asiointikanavista.

Julkisen ja yksityisen työnvälityksen yhteistyötä on vahvistettava

Julkisen työvoimapalvelun ei tarvitse tuottaa kaikkia palveluja itse. Yksityisten palveluntuottajien osaamista, markkinatietoa, rekrytointikyvykkyyttä ja digitaalisia ratkaisuja tulee hyödyntää laajemmin, kun saavutetaan parempi vaikuttavuus ja kustannustehokkuus.

Työllisyysalueiden tulee ennen oman palvelutuotannon laajentamista arvioida vaihtoehtoiset tuotantotavat, markkinoilla oleva tarjonta ja mahdollisuudet alueiden väliseen yhteistyöhön. Hankinnat on toteutettava siten, että myös pienet palveluntuottajat voivat osallistua kilpailutuksiin.

Toimeenpanolle tarvitaan selkeä seuranta

Suomen Yrittäjät korostaa, ettei uudistuksen onnistumista pidä arvioida vain hallinnollisten säästöjen perusteella. Jos neuvonnan, oikeudellisen tuen tai osaamisen kehittämisen kustannukset siirtyvät kunnille tai yritysten asiointi vaikeutuu, valtionhallinnossa saavutettava säästö ei välttämättä merkitse julkisen talouden tai yhteiskunnan kokonaiskustannusten vähenemistä.

Valiokunnan tulee edellyttää, että hallitus seuraa vähintään:

- yritys- ja työnantaja-asiakkaiden palvelujen saatavuutta;
- Työmarkkinatorin neuvonnan toimivuutta;
- asiakasyhteydenottojen vastausaikoja;
- yritysasiakkaiden tyytyväisyyttä;
- palvelujen alueellisia ja kielellisiä eroja;
- laintulkintojen eriytymistä ja kantelujen määrää;
- kansainvälisen rekrytoinnin palveluketjun toimivuutta;
- Yritys-Suomen ja Yrittäjän talousavun palvelutasoa;
- osaamisen kehittämisen kustannusten mahdollista siirtymistä työllisyys-alueille; sekä
- muutosten vaikutuksia erityisesti mikro- ja pienyrityksiin.

Ensimmäinen kokonaisarvio uudistuksen vaikutuksista tulee tehdä viimeistään vuoden 2028 aikana.

Suomen Yrittäjät ry

Kunnioittavasti

Hannamari Heinonen
kehittämispäällikkö

Sonja Saarikkomäki
asiantuntija

Tiina Toivonen
lainsäädäntöasioiden päällikkö